

Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021-2030-as időszakra

Kalas Vivien

Az oktatási miniszterek a február 19-i nem hivatalos virtuális találkozójukon megállapodtak szakpolitikai együttműködésük 2030-ig szóló stratégiai keretrendszeréről.

Az uniós tagállamok korábban 2020-ig bezárólag tűztek ki maguk elé közös oktatáspolitikai [célokat](#). Az együttműködés új, tíz évre szóló [irányvonalairól](#) és elérendő eredményeiről február 19-én, egy informális ülésen egyeztek meg a politikusok. Kiindulópontként az európai oktatási térség 2025-re történő sikeres megvalósítása szolgált, valamennyi prioritás ennek létrehozását hivatott elősegíteni és összhangban állnak az Európai Bizottság által szükségesnek tartott [lépésekkel](#) is. A miniszterek öt fő irányt szabtak a 2021 és 2030 közötti kooperációjuknak.

Az első a minőségi, befogadó és méltányos oktatás, illetve képzés megteremtése, amely hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődéséhez. Mindehhez további intézkedésekkel szükséges biztosítani a hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű vagy fogyatékkal élő fiatalok tanulásba való bekapcsolódását, fejleszteni kell a diákok alapkészségeit, valamint javítani a nyelvoktatás minőségét. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése érdekében olyan szemléletmód kialakítása indokolt, amely a tanulókat helyezi a középpontba.

Másodikként az élethosszig tartó tanulás és mobilitás lehetőségét teremtenék meg mindenki részére. Ennek érdekében a tagállamok megkönnyítenék az átjárhatóságot a különböző képzések között, egyszerűbbé tennék a tanuláshoz való visszatérést bármely életkorról legyen is szó. Nagy hangsúlyt helyeznének továbbá az átképzésre, amely a változó munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodást könnyítené meg az álláskereső, munkavállalók számára. A politikusok a mobilitást nehezítő akadályok megszüntetését is szorgalmazzák, megkönnyítenék az adminisztrációs teendőket, a képzések elismerését.

A harmadik prioritásuk a pedagógusok kompetenciáinak fejlesztése és a szakma vonzóbbá tétele. Ez utóbbi megvalósításához fontos az oktatók társadalmi és pénzügyi elismerése, amiben fontos szerepet töltene be az Európai Innovatív Tanítási Díj, mellyel a minőségi munkát ismernék el, és amelynek létrehozását a Bizottság az idei esztendőben tervezi. Az oktatók alapkészségei közé a digitális jártasságok szintén beleértendőek, ezek elsajátítását már a pedagógusképzés során szükséges elkezdniük. A tanárok folyamatos szakmai fejlődésére pedig lehetőséget kell biztosítani mind európai, mind nemzeti keretek között.

Az együttműködés szorosabbra fűzése a felsőoktatásban ugyancsak szerepel a tagországok hosszú távú tervei között. Kiváló alapot nyújt erre az Európai Egyetemek Kezdeményezés, amely a részt vevő felsőoktatási intézmények nemzetközi versenyképességének növelése mellett, a tantervek összehangolása révén a hallgatók számára lehetővé teszi, hogy maguk dönthessék el, mikor, melyik egyetemen kívánnak tanulni, a képzés végén pedig egy európai diplomát szerezhetnek. Az európai egyetemek az Erasmus+ programban részt vevő nemzetek intézményeinek határokon átívelő

szövetségeit jelentik. Ezidáig 41 európai egyetemet [választott ki](#) pályázat útján a Bizottság, amely összesen 279 felsőoktatási intézményt foglal magába, közülük 11 magyarországit. A miniszterek abban is egyetértettek, hogy az egyetemeknek úgynevezett „tudásterekké” kell válniuk, vagyis egy erősebb kapcsolat kiépítése indokolt a felsőoktatás és a kutatás szférája között. Legvégül, a tagállamok az oktatáson keresztül hozzájárulnának ahhoz a más területeken is kitűzött digitális és zöld átalakuláshoz, amely a környezettudatos, fenntartható életmód kialakítását, illetve a digitalizációs folyamatokhoz való alkalmazkodást hivatott elősegíteni.

A politikusok a stratégiai irányvonalakon túl konkrét célkitűzéseket is megfogalmaztak 2030-ra - néhány esetben pedig 2025-re -, amelyeket közösen, uniós szinten kellene teljesíteniük, elérésükhöz pedig minden állam a saját lehetőségeinek megfelelően járul hozzá. A területek - és gyakran a számok is - nagy részben megegyeznek a korábbi, Oktatás és képzés 2020 nevű keretrendszerben foglaltakkal, annak referenciaértékeivel.

Az elképzelések szerint az évtized végére hároméves kor felett az iskola megkezdéséig a gyermekek minimum 96 százalékának részesülnie kell kisgyermekkorú nevelésben. Ez az arány 1 százalékpontos emelést jelent a 2020-ra előirányzott számhoz képest. A tizenöt évesek között 15 százalék alá csökkentenék azoknak a diákoknak az arányát, akik a PISA-felmérések szerint nem rendelkeznek megfelelő szintű képességekkel a matematika, a szövegértés és a természettudományok területén. A tagállamok ebben a kérdésben meghagyták a korábban kitűzött értéket. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése ugyancsak szerepelt a 2020-ig szóló tervekben. Azokban, a 18-24 esztendő fiatalok körében 10 százalék alá igyekeztek azok arányát szorítani, akik alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, tanulmányaikat pedig nem folytatták. Most a politikai döntéshozók e csoportnak még kisebb, a 9 százalékot sem elérő részesedését jelölték meg elérendő célként. Szintén 2030-ra, a 25-34 évesek között legalább 45 százalékot kellene kitennie a diplomával rendelkezők számának. Ezt megelőzően, az előző évtized végére a 40 százalékot írták elő. Új elemként jelent meg a mostani dokumentumban a tagországok azon szándéka, mely szerint bő kilenc év múlva, a nyolcadik osztályos diákok több mint 85 százaléka rendelkezzen alap-, vagy annál magasabb szintű digitális kompetenciával, amely abban az életkorban leginkább a számítógépes ismeretek megfelelő elsajátítását jelenti.

A miniszterek két területen 2025-re fogalmaztak meg referenciaértékeket. Az egyik a felnőttképzésben részt vevőkre vonatkozik, mely szintén szerepelt az előző tíz évre szóló uniós célok között. E szerint az évtized közepére a 25-64 éves korúak körében 47 százalék, vagy azt meghaladó legyen azon polgárok aránya, akik részesültek valamilyen további oktatásban, képzésben. Mindez rendkívül ambiciózus terv, ugyanis 2020-ra csupán 15 százalékot határoztak meg, 2019-ben az uniós átlag mintegy 30 százalékkal volt [alacsonyabb](#) annál, egyes nemzetek pedig még rosszabb mutatókkal rendelkeztek. A szakképzés jelenti a második területet, ahol a politikusok fejlődést szeretnének elérni 2025-re. Szándékaik szerint akkorra a felsőfokú szakképesítéssel rendelkező 25-34 esztendő korosztály tagjainak több mint 60 százalékát azok tennék ki, akiknek tantervében kötelezően előírták a munkahelyi környezetben való tapasztalatszerzést.

A tagállamok képviselői ez alkalommal a tanulmányi mobilitás lehetőségével élőkkel kapcsolatban, illetve az iskolarendszerekből frissen kikerült fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedésére vonatkozóan nem határoztak meg elérendő arányszámokat.

2021.02.23.